

**Źródła i współczesność
polskiej procedury sądowej.
500-lecie konstytucji Formula
Processus**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Przepisy postępowania karnego i cywilnego w ich obecnym kształcie stanowią wypadkową rozwiązań znanych już w starożytności, jak i pojawiających się na przestrzeni wieków. Jednym ze szczególnie istotnych aktów ustawodawczych był uchwalony w grudniu 1523 r. na sejmie walnym koronnym w Piotrkowie kodeks polskiej procedury sądowej, znany jako *Formula processus*, którym zreformowano i zunifikowano postępowanie sądowe, ale przede wszystkim wprowadzono dotychczas niepraktykowany w polskich sądach środek odwoławczy (zaskarżenia) – apelację. Był on efektem ewolucji prawa polskiego sądowego, która polegała na odejściu od praw dzielnicowych, które zastępowano prawem obowiązującym w całym państwie, a także ograniczaniu prawa zwyczajowego na rzecz prawa stanowionego.

500-lecie uchwalenia powyższego aktu prawnego stanowiło asumpt do zorganizowania w dniu 13.10.2023 r. konferencji naukowej w Sądzie Najwyższym Rzeczypospolitej Polskiej, której celem było ukazanie środków zaskarżenia nie tylko w aspekcie historycznym, ale również jako aktualnie obowiązujących unormowań proceduralnych. Niniejsza książka stanowi zbiór materiałów (artykułów) pokonferencyjnych, stanowiących rozszerzone referaty wygłoszone podczas konferencji. Ukazanie środków zaskarżenia uregulowanych w aktualnie obowiązujących ustawach proceduralnych na tle historycznych aktów prawnych pozwoliło przedstawić je w szerszym aspekcie. W związku z tym, pierwsza część książki zawiera opracowania dotyczące rozwoju polskiego wymiaru sprawiedliwości od XVI w., zaś druga – opracowania dotyczące współczesnych środków zaskarżenia do sądów I i II instancji oraz Sądu Najwyższego w postępowaniach karnym i cywilnym.

Ożywiona dyskusja, która miała miejsce w trakcie konferencji, wskazuje jednoznacznie, że poruszona problematyka wywołuje wiele kontrowersji. Nie sposób oprzeć się wrażeniu, że problemy, jakie chciał przezwyciężyć ustawodawca w XVI w., są aktualne również dzisiaj. Daje to podstawę do wniosku, że bardzo trudno jest znaleźć „złoty środek”, jeżeli chodzi o środki zaskarżenia w postępowaniach karnym i cywilnym. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja, w której podniesiono szereg kwestii z tym związanych, ale również postulaty *de lege ferenda*, przyczyni się do rozwiązania chociażby części problemów, z jakimi boryka się polskie sądownictwo.

Warszawa, marzec 2024 r.

SSN dr hab. Tomasz Szanciło

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl